

SAMSUN'UN BELEDİYE LOGOLARINDA KULLANILAN COĞRAFİ SEMBOLLERİN ANALİZİ ANALYSIS OF GEOGRAPHIC SYMBOLS USED IN SAMSUN MUNICIPAL LOGOS

Mücahit YILDIRIM*

Öz

Doğal ve kültürel çekicilikler, şehirlerin en önemli coğrafi kaynaklarıdır. Bu çekicilikler, şehrin simgesi olmakta ve belediyelerinin de logolarına kaynaklık etmektedirler. Belediyelerin logoları, şehrin tanıtımında ve imajında önemli rol oynamaktadır. Şehirlerin fiziki ve beşeri coğrafya özelliklerinden esinlenerek oluşturulan bu logoların şehrin tanıtımında da etkin bir rolü vardır. Samsun ili ve ilçe belediyelerinin logolarında da birçok fiziki ve beşeri coğrafi unsurları bulmak mümkündür. Bu çalışmada Samsun Büyükşehir Belediyesi ve 17 ilçe belediyesi logolarındaki coğrafi semboller incelenmiştir. Logolardaki semboller ile şehirlerin coğrafi özellikleri karşılaştırılmış ve toplam 18 belediye logosunda 63 adet coğrafi unsur içeren sembol tespit edilmiştir. Samsun Belediyelerinin logolarında fiziki ve beşeri coğrafya unsurları önemli bir yer tutmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Coğrafi Sembol, Coğrafi Kaynaklar, Belediye Logosu, Samsun.

Abstract

Natural and cultural attractions are the most important geographical sources of cities. These charms are the symbol of the city and are the source of the logos of the municipalities. The logos of municipalities play an important role in the promotion and image of the city. Inspired by the physical and human geography features of cities, these logos have an active role in the promotion of the city. Many physical and human geographic elements can be found in the logos of Samsun and district municipalities. In this study, geographical symbols of Samsun Metropolitan Municipality and 17 district municipality logos were investigated. The geographical characteristics of the cities and the symbols of the logos were compared and a symbol with 63 geographical elements was identified in the 18 municipal logo. Physical and Human Geography elements occupy an important place in the logos of Samsun municipalities.

Keywords: Geographic Symbol, Geographic Resources, Municipality Logo, Samsun.

Giriş

Coğrafya, insan ve mekân arasındaki ilişkiyi inceleyen bilim dalıdır (Tümertekin ve Özgüç, 2002, 35). Dolayısıyla çok geniş bir inceleme alanına sahiptir. Mekânda yaşayan ve mekânı kullanan insan, hayatının her safhasında mekândan etkilenmektedir. Böylece mekânın unsurlarını ve kavramlarını da hayatına yansıtmaktadır. Hayata yansıtılan coğrafi unsurların bir bölümünü de coğrafi işaret, sembol ve simgeler oluşturmaktadır.

Şehirler, doğal ve beşeri bir mekân üzerinde gelişen, gelişmişlik düzeyine bağlı olarak birçok fonksiyon alanlarından oluşan yerleşim birimleridir (Göney, 1995, 86). Şehirlerin yönetimleri ise belediyeler tarafından sağlanmaktadır. Belediyeler, şehirlerinin imajını öne çıkaran şehri tanıtıcı logolar kullanmaktadır. Genellikle bu logolar da şehrin coğrafi özelliklerinden esinlenilerek ortaya çıkarılmaktadır. Bu çalışmada Samsun'daki belediyelerin logolarında kullandıkları coğrafi semboller analiz edilmeye çalışılmıştır.

Logolar, amblemler ve semboller, insanoğlunun geçmişten günümüze kullandığı ve içerisinde bir anlamı barındıran, doğal ortamın özelliklerinden, tarihinden, kültüründen, yaşanan çevrenin gelenek ve göreneklerinden yani coğrafyasından etkilenerek oluşmuş veya oluşturulmuş imgeler topluluğudur (Uzun ve Özcan, 2014, 2).

İnsan toplulukları geçmişten günümüze kendilerini çeşitli sembol, bayrak, işaret, amblem gibi araçlarla ifade etmiştir. İnsanın sosyal hayata geçmesi ile birlikte dünyanın farklı coğrafyalarında farklı topluluklar ortaya çıkmış, o dönemlerin yaşam standardının bir sonucu olarak okur-yazar oranının düşük olması nedeniyle toplumlar düşüncelerini arma ve simgelerle anlatmaya başlamışlardır. İlk çağ toplumlarından günümüze kadar bazı bireyler, aileler, ticari örgütler, siyasi oluşumlar, klanlar, beylikler ve devletlerin, çeşitli sembol ve ifade biçimleri kullandıkları bilinmektedir (Çakmak, 2013, 1316). Günümüzde ise belediyeler olsun, diğer kamu kurum ve kuruluşları olsun; hatta özel kuruluşlar dahi taşıdıkları misyonu

*Dr., Öğretmen, Güzelyurt Ortaokulu, Samsun

ve göstermek istedikleri özelliklerini logo ve amblemlerle ifade etmektedir. Ülkeler dahi bayraklarında genellikle güneş, ay, yıldız, çeşitli bitki ve hayvan motiflerinden oluşan coğrafi unsurlar kullanmaktadır (Saraçoğlu, 2012, 494).

Günümüzde şehirler, kendi şehirlerinin tanıtımını yaparak turist çekmeye ve şehirlerini kaldırmaya çalışmaktadırlar. Bunun için de özellikle şehirlerinin doğal ve beşeri çekiciliklerini kullanmaktadırlar. Belediyeler de şehrin kimliğini ve karakterini gösteren, aynı zamanda şehrin doğal ve beşeri özelliklerini içeren logo tasarımları ile kendi kimliklerini ortaya koymaktadırlar. Şehirlerin imajları çeşitli sembol ve logolarla ifade edilebilmektedir (Aliagaoglu, 2007, 265). Bu logolar hem belediyenin hem de şehrin tanıtımını yapmaktadır. Dolayısıyla belediyelere ait logolar incelendiğinde, o şehrin doğal ve beşeri özellikleri ile şehrin kimliğini bulmak da mümkün olmaktadır.

Materyal ve Yöntem

Çalışmada Samsun ili ve ilçeleri ele alınmıştır. Samsun Büyükşehir Belediyesi ve 17 ilçesinin belediye resmi logoları incelenmiş ve coğrafi sembol analizi yapılmıştır. Logolardaki semboller tek tek incelenerek coğrafi unsurlar ortaya çıkarılmış, fiziki ve beşeri coğrafya özelliklerine göre sınıflandırılmıştır. Analiz yapılırken fiziki ve beşeri coğrafya özellikleri de dikkate alınarak sembollerin temsil ettiği fiziki ve beşeri unsurların fotoğrafları da araştırmaya dahil edilmiştir.

Her belediyeden yetkili kişi ve birimler ile bire bir görüşme yapılarak belediyelerin logolarındaki semboller hakkında bilgi alınmış ve sembollerde anlatılmak istenen konu ile verilmek istenen mesajlar derlenmiştir.

Samsun'un Coğrafi Özellikleri

Samsun, Orta Karadeniz Bölümü'nde yer almaktadır. Batısında Sinop, doğusunda Ordu, güneyinde Çorum, Amasya ve Tokat illeri ile komşu olan Samsun'un kuzeyinde Karadeniz bulunmaktadır. Kabaca 40°47'-41°40' kuzey enlemleri ile 34°42'-37°09' doğu boylamları arasında yer almaktadır (Şekil 1).

Şekil 1: Samsun İlinin Lokasyon ve İlçe Sınırları Haritası

Samsun'un güneyindeki Canik Dağları'nın en yüksek noktası 1332 m. olup 1000 m'yi şan yükseklikler fazla yer tutmaktadır. Şehri genel hatları ile orta yükseklikteki dağ sıraları çevrelemektedir. Bu kütleler dışında şehrin yükseltisi 500-900 m. arasında hafif dalgalı tepelik yüzey şekilleri ile sınırlandırılmaktadır. Kıyıda kıyı ovası ve deltalara geçiş alanlarında alüvyonlar geniş yer kaplar (Uzuneminoğlu, 1992, 60).

Saha Akdeniz iklimi makro klima alanı içerisinde Karadeniz Bölgesi bölgesel iklim koşullarını yansıtmakla birlikte, Samsun Yöresine ait yerel bir iklim özelliği göstermektedir. Sıcaklık ve yağış şartlarındaki sayısal veriler ile bitki örtüsü bakımından gösterdiği özellikler bu tasnifin yapılmasında etkili olmuştur. Buradaki açık su yüzeyinden olan buharlaşma miktarları yıllık yağış değerlerinden fazlalık göstermektedir (Nişancı, 1975, 241). Karadeniz Bölgesi'nde rasat verileri incelendiğinde, üç büyük yöre iklim

kuşağından bahsedilmektedir. Bunlar kuzeyde Kıyı Kuşağı, Kıyı Ardı Geçiş Kuşağı ve iç kısımların yüksek ova ve plato düzlükleridir (Nişancı, 1989, 70). Araştırma sahasında genel itibariyle kıyıda yer alması nedeniyle Kıyı Kuşağı iklim şartları gözlenmekle birlikte, yüksek kesimlerinde Kıyı Ardı Geçiş Kuşağı şartlarını yansıtan iklim özellikleri de görülmektedir.

Samsun'un 2017 nüfus sayımına göre nüfusu 1.312.990'dır. Bir önceki yıla göre 17.063 kişi artış göstermiştir. Yüzölçümü 9352 km² olan Samsun'da km²'ye 140 kişi düşmektedir. Nüfus artış hızı ise % 1.32 olarak gerçekleşmiştir. Nüfus olarak en büyük ilçesi % 25,38 oranı ile (333.218 kişi) İlkadım ilçesi olurken, en küçük ilçesi ise % 0,65 oranı ile (8572 kişi) Yakakent ilçesi olmuştur.

Samsun Karadeniz Bölgesi'nin en büyük ilidir. Ulaşım, sanayi, ticaret ve tarım bakımından oldukça gelişmiştir. Zengin doğal ve kültürel çekicilikleri ile de turizm alanında adından daha fazla söz ettirmeye başlamıştır. Bu zenginlikleri, araştırma konusu olan belediye logolarına da yansımıştır ve logolarda birçok coğrafi unsur tespit edilmiştir.

Logolardaki Coğrafi Sembollerin Analizi

1.Samsun Büyükşehir Belediyesi Logosu: Samsun Büyükşehir Belediyesi'nin logosu, Samsun'un da simgesi olan Atatürk Heykeli'dir. Yine Kurtuluş mücadelesin başladığı şehir olan Samsun'da yeni bir güneş doğuşu simgeleyen ve bağımsızlığa giden yolun ilk adımı olması sebebiyle güneş figürü de birçok ilçe logosunda kullanıldığı gibi Büyükşehir Belediyesi'nin logosunda da kullanılmaktadır. Logonun alt kısmında ise Karadeniz'i simgeleyen mavi dalgalı bir deniz sembolü kullanılmıştır. Kullanılan Atatürk Heykeli, güneş ve deniz figürleri, beşeri coğrafya ile ilgili semboller olarak tanımlanabilmektedir. Özellikle Atatürk Heykeli Samsun turizminde önemli bir yeri olan turistik mekân olarak değerlendirilmektedir. Güneş ve deniz ise fiziki coğrafya ile ilişkilendirilebilen coğrafi sembollerdendir.

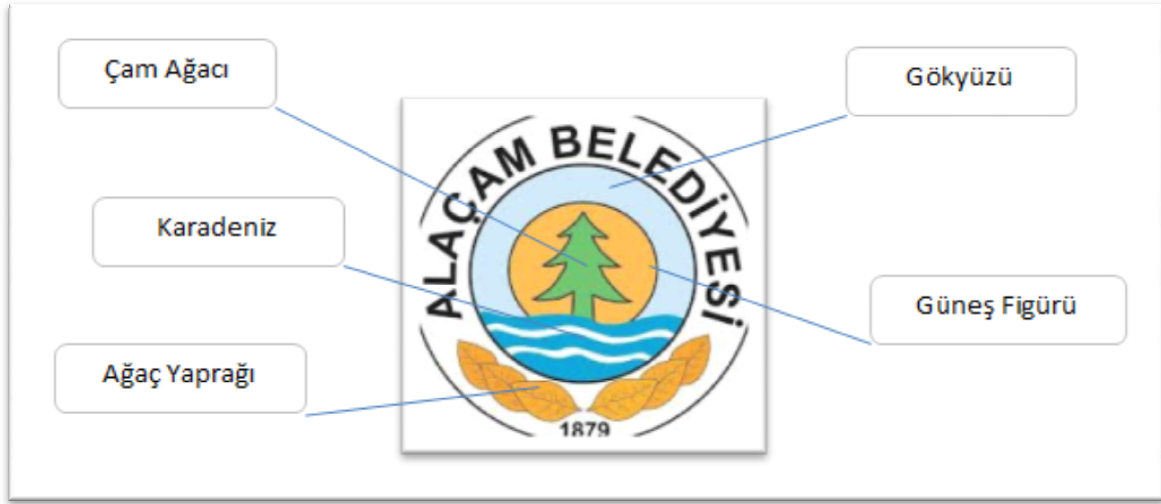

Şekil 2: Samsun Büyükşehir Belediyesi Logosu ve Coğrafi Sembol Analizi

Şekil 3: Samsun'un simgesi olan Atatürk Heykeli

2. Alaçam Belediyesi Logosu: Alaçam Belediyesi logosunda da coğrafi sembollere rastlanmaktadır. Arka planda açık mavi bir fon, önünde büyük bir güneş ve altında dalgalı bir deniz figürü ilçenin sahilde yer almasından kaynaklanmakta ve turizmi çağrıştırmaktadır. Dolayısıyla bu semboller beşeri coğrafya sembolleridir. Güneşin içinde resmedilen çam ağacı ve alt kısımda sıralanan yapraklar da ormanlık alanları sembolize etmektedir. Bu semboller de fiziki coğrafya sembolü olarak tanımlanmaktadır.

Şekil 4: Alaçam Belediyesi Logosu ve Coğrafi Sembol Analizi

3. Asarcık Belediyesi Logosu: Asarcık Belediyesi logosu, ay ve yıldız birlikte sembol olarak kullanan tek belediye olarak karşımıza çıkmaktadır. Kültürel değerler olarak görülebilen bu semboller beşeri coğrafya ile ilgili sembol olarak değerlendirilmektedir. İlçe merkezinde bulunan saat kulesi de tarihi ve kültürel değer olarak beşeri coğrafya ile ilgili semboldür. Ağaç yapağı ise ormanlık alan olarak fiziki coğrafyayı sembolize etmektedir.

Şekil 5: Asarcık Belediyesi Logosu ve Coğrafi Sembol Analizi

4. Atakum Belediyesi Logosu: Atakum Belediyesi de logosunda ön planda Samsun'un simgesi olan Atatürk Heykeli'ni kullanmıştır. Arka fonda güneş figürü yine milli mücadelenin başlangıcını sembolize etmektedir. Alt kısımda görülen mavi renkli dalgalı kısım denizi, yeşil kısım ise Atakum'un gerisindeki ormanlık alanı sembolize etmektedir. Görülmektedir ki Atakum Belediyesi de logosunda coğrafi sembollere yer vermektedir. Deniz ve orman sembolleri coğrafya sembolleri olarak tanımlanmaktadır. Yine şehrin simgesi ve tarihi ile ilişkilendirilen Atatürk Heykeli de Kültürel Coğrafya sembolü olarak görülmektedir.

Şekil 6: Atakum Belediyesi Logosu ve Coğrafi Sembol Analizi

5. Ayvacık Belediyesi Logosu: Ayvacık İlçesi'nin en önemli özelliği olan Suat Uğurlu ve Hasan Uğurlu Barajlarının varlığı, logosuna da yansımaktadır. Logonun üst kısmında baraj, alt kısmında ise baraj gölü ve baraj gölünün ortasında kalan ada sembolize edilmektedir. Bu iki sembol elektrik üretimi, sulama ve turizm açısından ilçenin karakteristik özelliklerini sergilemekte ve beşeri coğrafya unsurlarını sembolize etmektedir. Ayrıca göl ve ada oluşumu açısından da fiziki coğrafya karakterli semboller olarak düşünülmektedir.

Şekil 7: Ayvacık Belediyesi Logosu ve Coğrafi Sembol Analizi

Şekil 8: Ayvacık İlçesi'ndeki Baraj Gölü ve Suat Uğurlu Barajı

6. Bafra Belediyesi Logosu: Bafra Belediyesi de logosunun merkezinde güneş ve içerisinde Mustafa Kemal Atatürk resmini sembolize ederek kültürel coğrafya karakterli bir görüntü sergilemektedir. Ayrıca ülkemizin önemli akarsularından olan Kızılırmak'ın Bafra ilçe merkezinden geçmesi de logoya yansıtılmıştır. Üzerinde görünen köprü Bafra'nın kültürünü temsil eden Gelin Köprüsü'dür. Her evlenen çiftin düğün günü bu köprüden geçmesinin Bafra geleneklerinde önemli bir yeri vardır. İki yan tarafta bulunan buğday başağı ve bitki yaprağı ise Türkiye'nin en önemli ve verimli ovalarından biri olan Bafra Ovası'nı ve tarımı sembolize etmektedir. Arka fondaki mavi renk de gökyüzünü sembolize etmektedir. Güneş, gökyüzü ve ırmak fiziki coğrafya sembolleri olarak, Atatürk resmi, Gelin Köprüsü ve bitki yaprakları ise beşeri coğrafya sembolleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

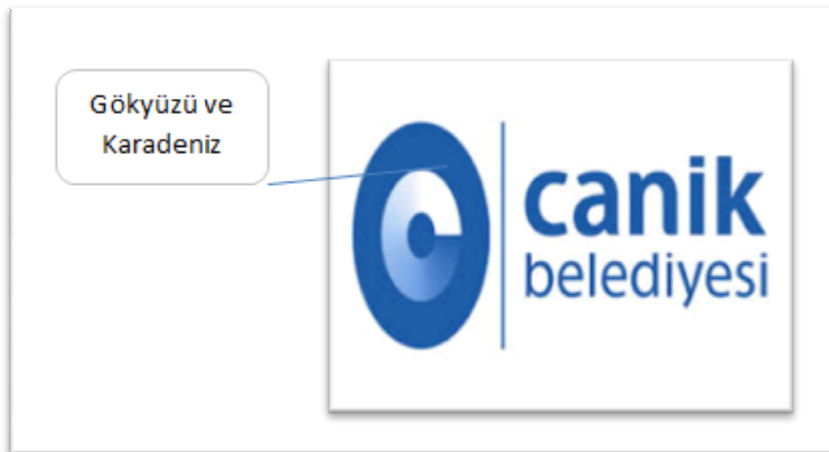
Şekil 9: Bafra Belediyesi Logosu ve Coğrafi Sembol Analizi

Şekil 10: Bafra İlçesi'ndeki Kızılırmak ve Gelin Köprüsü

7. Canik Belediyesi Logosu: Canik Belediyesi'nin logosu, belediyenin baş harfinden oluşan iki logodan birisidir. Mavi bir zemin üzerinde C harfi yine mavi renk ile başlayarak beyaz renge doğru bir dönüşüm içermektedir. Mavi renk Karadeniz'i ve gökyüzünü yansıtmaktadır. C harfindeki mavi renkten beyaz renge olan değişim ise, ilçedeki geçmiş, gelecek, dönüşüm, gelişim, ilerleme ve çeşitlilik gibi anlamlar ifade etmektedir (www.milliyet.com.tr). Logodaki bu anlam, açıkça fiziki coğrafya elemanlarını yansıtmaktadır. Deniz ve gökyüzü fiziki coğrafyanın elemanlarındandır. Yine gelişim ve dönüşüm anlamları da beşeri coğrafya elemanlarından olan kentleşme ile ilgili sembol içermektedir.

Canik Belediyesi logosunun başka bir özelliği ise, Çin'de 2014 yılında düzenlenen marka tasarımı ile ilgili Hiiibrand Ödülleri yarışmasında dünya üçüncülüğünü kazanmış olmasıdır.

Şekil 11: Canik Belediyesi Logosu ve Coğrafi Sembol Analizi

8. Çarşamba Belediyesi Logosu: Çarşamba İlçesi'nden geçen Yeşilirmak ve Yeşilirmak üzerinde 1930 yıllarda Mustafa Kemal Atatürk tarafından temeli atılıp yine kendisi tarafından açılışı yapılan tarihi Çarşamba Köprüsü Çarşamba Belediyesi'nin logosunun ilham kaynağı olmuştur. Özellikle logoda yeşil renk kullanılmasının da sebebi Yeşilirmak'ın varlığından kaynaklanmaktadır. Irmak sembolü ve yeşil renk fiziki coğrafya, köprü ise kültürel açıdan beşeri coğrafyayı sembolize etmektedir.

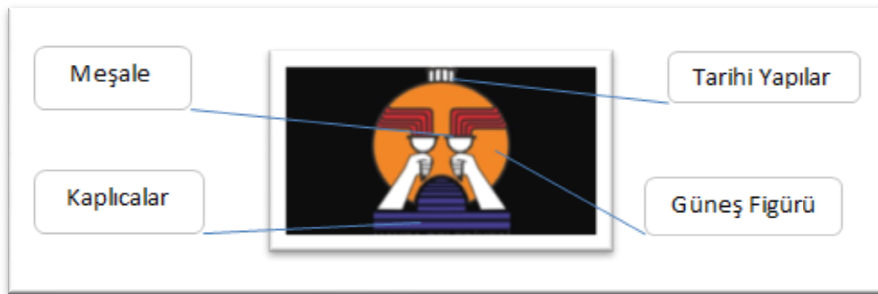

Şekil 12: Çarşamba Belediyesi Logosu ve Coğrafi Sembol Analizi

Şekil 13: Çarşamba İlçesi'ndeki Yeşilirmak ve Köprüsü

9.Havza Belediyesi Logosu: Havza İlçesi'nin Kurtuluş Savaşı'nda önemli bir yeri vardır. Havza Genelgesi burada yayınlanarak Kurtuluş Savaşı'nın fitili ateşlenmiştir. Bu özelliği belediyenin logosuna da yansımaktadır. Logodaki güneş Havza Genelgesini, meşaleler ise yine Havza Genelgesi ve Kurtuluş Savaşı'nın ilk kıvılcımının burada başlamasını sembolize etmektedir. Bu özellikleri ile kültürel açıdan beşeri coğrafya ile bir bağlantı kurulabilmektedir. Ayrıca logonun alt kısmında mavi sembol, ilçedeki kaplıcaları, üst kısımdaki kubbe ise ilçedeki tarihi yapıları sembolize etmektedir. Bu semboller de kültürel ve turizm açısından beşeri coğrafya ile ilişkilendirilmektedir.

Şekil 14: Havza Belediyesi Logosu ve Coğrafi Sembol Analizi

Şekil 15: Havza İlçesi'ndeki Tarihi Hamam

10.İlkadım Belediyesi Logosu: İlkadım Belediyesi, Mustafa Kemal'in Samsun'a ayak bastığı iskelenin ilçe sınırları içerisinde kalmasından dolayı bu ismi almıştır. Bu özelliğinden dolayı da güneşin Samsun'dan doğuşunun sembolize edildiği güneş ve güneş ışınları logoda kullanılmıştır. Logonun alt kısmındaki mavi renkli alan Karadeniz'i sembolize etmektedir. Ortada kalan yeşil renkli kale surları ise Samsun Kalesini sembolize etmektedir.

Şekil 16: İlkadım Belediyesi Logosu ve Coğrafi Sembol Analizi

Şekil 17: Samsun Kalesi'nin Kalıntıları

11.Kavak Belediyesi Logosu: Kavak Belediyesi logosunda özellikle fiziki coğrafyaya ait semboller dikkati çekmektedir. Arka fonda sarı ve mavi şeritler güneş ve gökyüzünü, onların önünde yer alan karlı dağ figürü, Kavak'ın dağlık bir alanda olduğunu ve ikliminin sert, karlı olduğunu sembolize etmektedir. İki tane yeşil kavak ağacı ismini ilçeye vermiş olan ilçede yayılış gösteren kavak ağaçlarını temsil etmektedir. Güreşçiler, geleneksel yağlı güreşleri ve dünya ve olimpiyat şampiyonu güreşçimiz Yaşar Doğu'yu sembolize etmektedir. Yan taraflarda kalan kale surları ise, eskiden kale olan ve günümüzde Kavak ilçe merkezinde bulunan ve Kale Doruğu denen mevkiyi sembolize etmektedir. Güreşçi ve kale figürleri ise kültürel özellikleri ile beşeri coğrafya sembolü olarak tanımlanmaktadır.

Şekil 18: Kavak Belediyesi Logosu ve Coğrafi Sembol Analizi

Şekil 19: Kavaklı Milli Güreşçimiz Yaşar Doğu

12.Lâdik Belediyesi Logosu: Lâdik Belediye logosunda da hem fiziki hem de beşeri coğrafya sembollerine rastlamak mümkündür. En dikkat çekici olanı logonun arka tarafında duran Akdağ resmidir. Karlı bir şekilde tasvir edilen Akdağ, bugün kayak merkezi olarak yöre halkına ve çevre illerden gelen turistlere hizmet vermektedir. Akdağ'a doğru çizilmiş olan teleferik de turizmi sembolize etmektedir. Ön kısımda ise Lâdik Gölü yer almaktadır. Gölün içinde balıkçılık yapan bir balıkçı figürü beşeri coğrafya sembolü olarak karşımıza çıkmaktadır. Yine logonun her iki tarafında tarihi saat kulesi ve kümbet (Sunullah Paşa Türbesi) de tarihi yapılar olarak beşeri coğrafyayı sembolize etmektedir. Ön kısımda ise bitki toplulukları sembolize eden küçük bir bitki figürü yer almaktadır.

Şekil 20: Lâdik Belediyesi Logosu ve Coğrafi Sembol Analizi

Şekil 21: Lâdik İlçesi'ndeki Lâdik Gölü, Sunullah Paşa Türbesi, Akdağ Kayak Merkezi ve Saat Kulesi

13. 19 Mayıs Belediyesi Logosu: 19 Mayıs İlçesi sahilde yer alan ilçelerden birisidir. Ayrıca Bafra Delta Ovası'nın doğusunda yer almaktadır. Bu nedenle sulak arazileri ve tarımsal faaliyetleri logosuna da

yansıtmaktadır. Diğer birçok belediyede olduğu gibi 19 Mayıs Belediyesi'nin logosunda da güneş figürü görülmektedir. Dalgalı bir deniz figürü de sahil kesiminde olduğunu sembolize etmektedir. Denizin içerisindeki balık figürleri balıkçılığı, her iki tarafındaki sazlık alan ise bir kısmı ilçe sınırları içerisinde kalan ve Türkiye'nin en önemli sulak alanlarından ve kuş cenneti olarak bilinen Kızılırmak Deltası Kuş Cennetini sembolize etmektedir. Güneşin etrafında yer alan buğday ve bitki yaprakları da ilçedeki tarımı sembolize etmektedir. Görüldüğü gibi logoda bulunan tüm semboller beşeri ve fiziki coğrafya unsurlarını sembolize etmektedir.

Şekil 22: 19 Mayıs Belediyesi Logosu ve Coğrafi Sembol Analizi

Şekil 23: Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti

14. Salıpazarı Belediyesi Logosu: Salıpazarı Belediyesi'nin logosunda da coğrafi sembolleri bulmak mümkündür. Birçok belediye logosunda olduğu gibi güneş figürü, Salıpazarı Belediyesi'nin logosunda da bulunmaktadır. Bulut ve güneş ışınlarının logodaki varlığı iklimin ılımanlığını yansıtmaktadır. Köprü üzerinde yer alan dört farklı renk ağaç dört mevsimin ilçede yaşandığını sembolize etmektedir. Yine ırmak figürü de logoda yerini almaktadır. Köprü ise ilçedeki tarihi Kaya Köprü'yü sembolize etmektedir. Logonun ön kısmında ise ilçe için önemli bir yeri olan fındık ve ağaç yaprakları ise ormanlık alanları sembolize etmektedir. Bu figürlere göre Salıpazarı Belediyesi logosunda fiziki ve beşeri coğrafya sembollerini görmek mümkün olmaktadır.

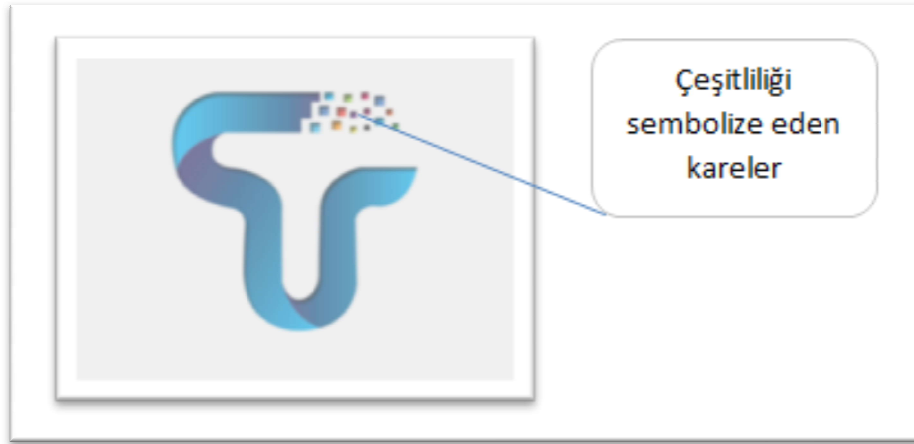

Şekil 24: Salıpazarı Belediyesi Logosu ve Coğrafi Sembol Analizi

Şekil 25: Salıpazarı İlçesi'ndeki Tarihi Köprü

15. Tekkeköy Belediyesi Logosu: Tekkeköy Belediyesi'nin logosu, belediye logoları arasında en sade olan iki logodan birisidir. Sadece Tekkeköy'ün baş harfi olan T harfi sembol olarak kullanılmıştır. Tekkeköy Belediye Başkan Yardımcısı ile yapılan görüşme neticesinde ise farklı bir anlamına ulaşılmıştır. T harfinin üst kısmındaki uzantısında bulunan küçük kareler, estetik olarak kullanılmış olmakla birlikte her biri Tekkeköy ilçesinin çok yönlülüğünün ifade etmek için kullanılmıştır. Bu küçük karelerin her biri Tekkeköy'deki tarihi, kültürü, sanayiye, tarımı, turizmi temsil etmektedir (Görüşme: Aydın Karmil, 04.11.2018). Zira Samsun Organize Sanayi Bölgesi Tekkeköy sınırları içerisinde bulunmaktadır. Ayrıca ilçede tarım da yapılmaktadır. Yine ulusal ve uluslararası ölçekli ekonomik, sportif ve kültürel tesisler de Tekkeköy sınırları içerisinde inşa edilmiştir. Karadeniz Bölgesi'ndeki ilk yerleşim alanı olan Tekkeköy Mağaraları da yine Tekkeköy ilçe merkezinde bulunmaktadır. Bu açıdan bakıldığında her alanda Tekkeköy'deki faaliyetlerin temsil edildiği bu küçük karelerin coğrafi semboller olarak da düşünüldüğü söylenebilir. Çünkü logonun tasarlanmasında düşünülen kavramlar, özellikle beşeri coğrafya faktörlerinden tarım, sanayi, turizm, ekonomi, ticaret gibi faktörleri temsil etmektedir.

Şekil 26: Tekkeköy Belediyesi Logosu ve Coğrafi Sembol Analizi

16. Terme Belediyesi Logosu: Terme Belediyesi'nin logosunda birçok coğrafi sembole rastlanmaktadır. Mısır, Çeltik, Fındık, deniz ve güneş Logodaki sembollerdir. Terme ilçesinin en önemli tarımsal ürünlerini oluşturan çeltik ve fındık, logodaki yerini almıştır. Mısır ise, çeltikten önce ilçenin en önemli tarım ürünü olduğundan dolayı yine logoda ilçeyi temsil etmektedir. Deniz kıyısında olmasından dolayı da deniz sembolü logoda yer almaktadır. Mısır, çeltik ve fındık tarım ilçedeki en önemli tarım ürünleri olarak beşeri coğrafya sembolü olarak karşımıza çıkmaktadır. Deniz ise, Terme'nin doğusunda olan Miliç sahilini ve bir taraftan da turizmi sembolize etmektedir. Güneş figürü de diğer ilçelerde olduğu gibi Terme Belediyesi tarafından da kullanılmaktadır. Terme Belediyesi'nin logosundaki deniz ve güneş figürü fiziki coğrafya sembolü olarak değerlendirilirken diğer tüm semboller, beşeri coğrafya unsurları olarak değerlendirilmektedir.

Şekil 27: Terme Belediyesi Logosu ve Coğrafi Sembol Analizi

17. Vezirköprü Belediyesi Logosu: Vezirköprü İlçesi, Osmanlı Sadrazamlarından Köprülü Mehmet Paşa'nın memleketi olup tarihi bir yapıya sahiptir. Bundan dolayı ilçede tarihi yapılara sıkça rastlanmaktadır. İlçenin bu özelliği belediye logosuna da yansımaktadır. Logoda bulunan Cami figürü Köprülü Mehmet Paşa camisini, saat figürü Saat Kulesi'ni, logonun ortasındaki köprü figürü ilçedeki tarihi Kurt Köprü'yü sembolize etmektedir. Köprü'nün sol tarafındaki dişliler ise ilçedeki kereste fabrikasını sembolize ederek ilçedeki sanayi gelişimine vurgu yapmaktadır. Bu semboller turizm ve kültür ile ilgili semboller olup beşeri coğrafya öğeleridir. Logonun ortasındaki mavi göl ilçedeki Altinkaya Barajı ve Kanyonu, Ağaç ise Kunduz Ormanları'nı sembolize etmektedir. Bu özelliğiyle de logo fiziki coğrafya sembolleri taşımaktadır.

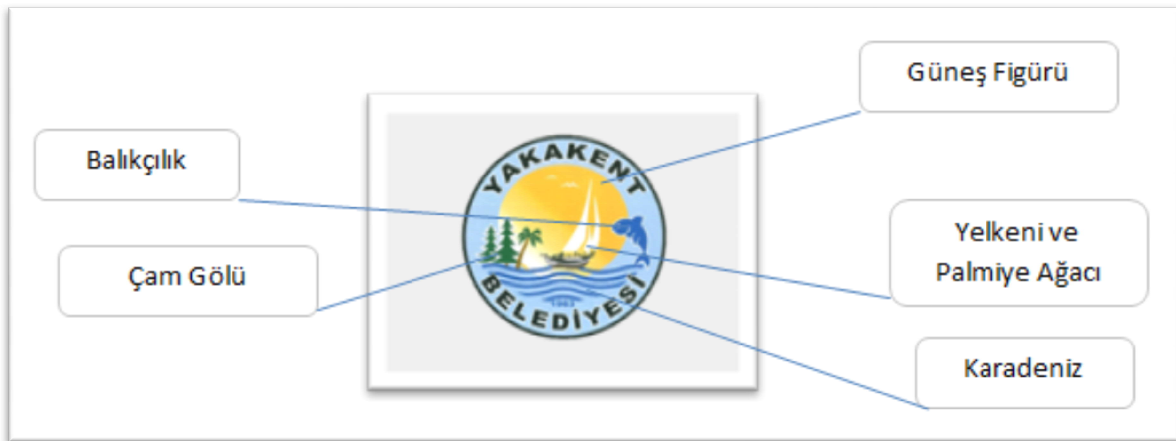

Şekil 28: Vezirköprü Belediyesi Logosu ve Coğrafi Sembol Analizi

Şekil 29: Vezirköprü İlçesi'ndeki Tarihi Kurt Köprü, Altınkaya Barajı, Saat Kulesi ve Köprülü Mehmet Paşa Camii

18.Yakakent Belediyesi Logosu: Yakakent İlçesi, balıkçılık ve turizm alanlarında oldukça önemli bir yere sahiptir. İlçede balıkçılığın ve turizmin önemi ise belediye logosuna da yansımaktadır. Arka fonun açık mavi olması ve büyük bir güneş figürü önünde yelkenli bir gemi, palmiye ağacı ve kuşların uçuşu, turizmi simgeleyen beşeri coğrafya sembolleridir. Logonun altındaki hafif dalgalı deniz de yine turizmi sembolize etmektedir. Logonun sağ tarafındaki balık figürü balıkçılığı ve dolayısıyla beşeri coğrafyayı simgelemektedir. Sol kısımdaki ağaçlar ise ilçedeki ormanlık alanları, ormancılığı ve Çam Gölü'nü sembolize etmektedir. Bu açıdan da fiziki coğrafya sembolü olarak değerlendirilmektedir.

Şekil 30: Yakakent Belediyesi Logosu ve Coğrafi Sembol Analizi

Şekil 31: Yakakent İlçesi'ndeki Çam Gölü, Balıkçı Barınağı ve Yakakent Sahili

Sonuç ve Değerlendirme

Samsun Büyükşehir Belediyesi ve 17 tane alt belediyesi olmak üzere toplam 18 tane belediyenin logoları coğrafi açıdan incelenerek beşeri ve fiziki coğrafya ile ilgili analizleri yapılmıştır.

Bu inceleme neticesinde 18 logoda toplam 64 adet coğrafi sembol/simge tespit edilmiştir. Bu coğrafi semboller ayrı ayrı farklı coğrafi karakteri temsil etmediği gibi örneğin tek bir coğrafi etmen için birden fazla da coğrafi sembol kullanıldığı görülmektedir. Bu durum ilçenin önem verdiği ve reklamını yapmak istediği alanın birkaç farklı sembol ile tanıtımını yapmak istemesiyle açıklanabilmektedir. Şehrin önde gelen veya önde gelmesi düşünülen fonksiyonları farklı sembollerle ön plana çıkarılmaktadır.

Logo analizlerinde sadece Canik ve Tekkeköy Belediyelerinin ilçe isminin baş harfine göre logo tasarımı yaptığı görülmektedir. Bu ilçe belediyelerinin yetkili kişileri ile yapılan görüşmeler neticesinde her ne kadar bu ilçe baş harflerinin tasarımında kullanılan küçük ayrıntı ve inceliklerin o ilçenin çeşitli fonksiyonlarını yansıttığını söylemiş olsalar da, bu ilçe logolarında her hangi bir fiziki veya beşeri coğrafya sembolüne rastlanmamıştır.

Yapılan incelemelerde 16 belediyenin logosunun tamamında fiziki veya beşeri coğrafya sembollerine rastlanmıştır. Bu durum, yaşanan coğrafyanın başka bir ifade ile fiziki ve beşeri coğrafyanın insan hayatında ne denli önemli bir yeri olduğunu göstermektedir.

En fazla coğrafi çeşitlilik içeren belediye logoları Vezirköprü, Salıpazarı ve Lâdik belediyelerinin logoları olurken, en az çeşitlilik gösteren belediye logoları ise Asarcık ve Çarşamba belediyelerine ait logolar olmuştur.

İncelenen belediye logoları içerisinde 34 tane fiziki coğrafyaya ait sembol, 30 tane de beşeri coğrafyaya ait sembol tespit edilmiştir.

Tablo 1: Logolardaki Coğrafi Sembollerin Coğrafya Dallarına Dağılımı

İlçeler	FİZİKİ COĞRAFYA				BEŞERİ COĞRAFYA			
	İklim	Yer şekli	Bitki ve Fauna	Hidrografya	Tarihi Yapılar	Sanayi Ticaret	Tarım	Turizm Kültürel Değer
Samsun				X				X
Alaçam			X	X				X
Asarcık			X					X
Atakum			X	X				X
Ayvacık		X		X				X
Bafra			X	X	X		X	X
Canik				X				
Çarşamba				X	X			
Havza				X	X			X
İlkadım				X	X			X
Kavak	X	X	X		X			X
Lâdik	X	X	X	X	X			X
19 Mayıs			X	X			X	X
Salıpazarı	X		X	X	X		X	X
Tekkeköy				X				
Terme				X			X	X
Vezirköprü		X	X	X	X	X		X
Yakakent	X		X	X			X	X

Analizi yapılan 4 belediyede iklim ile ilgili coğrafi sembol, 4 belediyede yer şekilleri ile ilgili coğrafi sembol, 10 belediyede bitki ve fauna ile ilgili coğrafi sembol, 16 belediyede hidrografya ile ilgili coğrafi sembol, 8 belediyede tarihi yapılar ile ilgili coğrafi sembol, 5 belediyede tarım ile ilgili coğrafi sembol ve 16 belediyede de turizm ve kültürel değerler ile ilgili coğrafi sembol kullanıldığı tespit edilmiştir. Sanayiye atıfta bulunan logo ise sadece Vezirköprü Belediyesine ait logodaki kereste fabrikasını sembolize eden sanayi dişlileri olarak tespit edilmiştir.

Samsun'daki belediyelerde coğrafi sembollerin genel olarak çok fazla kullanıldığını söylemek mümkündür. Canik ve Tekkeköy Belediyeleri hariç diğer tüm belediyelerin logoları uzun yıllar önce yapılmış logolar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bundan dolayı da bu logolarda özellikle şehrin doğal, tarihi, kültürel ve turistik merkezlerinin ön plana çıktığı ve tanıtım amaçlı logoların zengin tutulduğu görülmektedir. Bu tarz sembollerin fazlaca kullanılması da bir şehrin reklam ve tanıtımında, imajında ve algısında beşeri ve fiziki coğrafya özelliklerinin ne kadar önemli bir yer tuttuğunu ortaya çıkarmaktadır.

KAYNAKÇA

- Aliğaoğlu, Alpaslan (2007). Lakap ve Logolarda Türkiye Şehirleri: Anlamların Coğrafyası. *Doğu Coğrafya Dergisi*, S.17, s. 265-290.
- Çakmak, N. Münci (2013). Belediye Logoları Hakkında Bazı Düşünceler. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 17(1-2), s. 1315-1326.
- Göney, Süha (1995). *Şehir Coğrafyası*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayın No: 3908.
- Milliyet Gazetesi (2014). www.milliyet.com.tr/canik-in-logosy-dunya-ucuncusu-oldu-samsun-yerelhaber-322282/, (04.08.2014).
- Nişancı, Ahmet (1975). *Sıklık Dağılımları ve Hava Durumuna Bağlılıkları İçinde Türkiye'nin Yağış Şartlarının İncelenmesi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Araştırma Serisi, No: 62.
- Nişancı, Ahmet (1989). Orta Karadeniz Bölümünde Mevsimlik Hava Tipleri Bakımından Önemli Devreler. *Coğrafya Araştırmaları Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Coğrafya Bilim ve Uygulama Kolu*, S. 1(1), s. 69-84.
- Saraçoğlu, Hüseyin (2012). Türk Cumhuriyetleri'nin Bayrakları Üzerine Bir Değerlendirme. 1. *Ulusal Coğrafya Sempozyumu*, Erzurum, 28-30 Mayıs 2012, s. 487-494.
- Tümertekin, Erol ve Özgüç, Nazmiye (2002). *Beşeri Coğrafya: İnsan, Kültür, Mekân*. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Uzun, Murat ve Özcan, Sibel (2014). Belediye Logolarındaki Coğrafi Sembollerin Analizi: Kocaeli Örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, S. 7(32), s. 272-288.
- Uzuneminoğlu, Hamza (1992). *Samsun Bir Uygulamalı Şehir Coğrafyası*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.